

OZNAČOVÁNÍ ALERGENŮ

Označování alergenů je legislativně stanoveno na datum od **13.12.2014** v souladu s potravinovým právem.

ODVOLÁNÍ NA LEGISLATIVU

EU – 2000/13 do 13.12.2014 a pak nahrazena **1169/2011** EU článek 21

ČR – Vyhláška 113/2005 Sb. O způsobu označování potravin a tabákových výrobků, § 8 odstavec 10.

Předpisy stanovují specifické požadavky na označování alergenových složek, u kterých je vědecky prokázáno, že vyvolávají u spotřebitelů **alergie** nebo **nesnášenlivosti** představující nebezpečí pro zdraví. Je tedy požadováno, aby veškeré složky byly zřetelně označeny názvem příslušné alergenní složky, pokud **není přímo v názvu potraviny nebo jídla**.

ALERGENY V POTRAVINÁCH

Specifikace alergenů:

Různé druhy alergií postihují až **30% populace** a na alergii není lék. Každý jedinec musí zjistit podle příznaků, jaké potraviny se příště vyvarovat, jedině **voda není alergenní**.

Vysvětlení:

Alergeny jsou přirozeně vyskytující látky bílkovinné povahy, které způsobují u přecitlivělých jedinců **nepřiměřenou reakci imunitního systému** (IS,) která může vyústit až **anafylaktickému šoku**. V podstatě se jedná o poruchy imunity, kdy normálně neškodné látky fungují negativně–jako alergen a jsou napadány imunologickou obranou organismu.

Alergická reakce :

Spočívá v tom, že IS reaguje **tvorbou protilátek – bílkovin**, které se specificky navazují na alergen a tak je deaktivují a vylučují z organismu. Existují různé druhy protilátek, jedna z nich, která vyvolává alergické reakce je Imunoglobín E = IgE. Protilátka IgE se sama váže na alergen a vyvolává **alergickou odezvu**. Při alergické reakci zajišťuje IgE uvolňování signálních molekul do krevního řečiště, čímž okamžitě vyvolává symptomy typické pro potravní alergii. Nástup je rychlý po požití nebo přítomnosti v prostředí. Zpravidla **1 hodinu po požití**.

Projevy alergické reakce:

Kýchání, svědění, kopřivka, otoky, nadýmání, dýchací potíže, svědění rtů a úst, nevolnost, křeče, průjmy–to je výčet relativně mírné reakci, může ale vyústit výjimečně k anafylaktickému šoku. Většinou zanikají v souladu a narůstajícími roky.

Intolerance – averze:

Je to též nepříjemná reakce, její nástup trvá **delší dobu** a projevuje se **nadýmáním, průjmem** nebo **zácpou**. Nejedná se o alergickou reakci.

Prahové hodnoty:

Minimální množství alergenu nezbytného pro vyvolání alergické reakce se označuje jako prahová hodnota. Každý jedinec má jiný práh, takže nelze objektivně stanovit univerzální hodnotu.

Běžné potravinové alergeny:

Mohou vyvolat všechny potraviny, ale EU specifikovalo **14 hlavních potenciálních alergenů**, které podléhají legislativnímu značení. Za další alergeny lze považovat též **jablka, hrušky, meruňky, broskve, jahody, rajčata, špenát, aromatické byliny**, ale ty neznačíme.

SEZNAM POTRAVINOVÝCH ALERGENŮ ,

KTERÉ PODLÉHAJÍ LEGISLATIVNÍMU OZNAČOVÁNÍ DLE SMĚRNICE 1169/11 EU

- 1) **Obiloviny obsahující lepek** (pšenice, žito, ječmen, oves, špalda, kamut)–nejedná se o celiakii, výrobky z nich
- 2) **Korýši** a výrobky z nich - patří mezi potraviny ohrožující život
- 3) **Vejce** a výrobky z nich - patří mezi potraviny ohrožující život
- 4) **Ryby** a výrobky z nich
- 5) **Podzemnice olejná (arašídý)** a výrobky z nich- patří mezi potraviny ohrožující život
- 6) **Sójové boby (sója)** a výrobky z nich
- 7) **Mléko** a výrobky z něj - patří mezi potraviny ohrožující život
- 8) **Skořápkové plody** (mandle, lískové ořechy, vlašské ořechy, kešu, pekanové ořechy, para ořechy, pistácie, makadamie) a výrobky z nich – jedná se o všechny druhy ořechů
- 9) **Celer** a výrobky z něj
- 10) **Hořčice** a výrobky z ní
- 11) **Sezamová semena (sezam)** a výrobky z nich
- 12) **Oxid siřičitý a siřičitany** v koncentracích vyšších než 10 mg, ml/kg, l, vyjádřeno SO₂
- 13) **Vlčí bob (LUPINA)** a výrobky z něj
- 14) **Měkkýši** a výrobky z nich

Značení alergenů je pouze informační požadavek

Tato povinnost se týká **všech výrobců potravin**, všech **článků veřejného stravování**, jako např. restaurací, jídelen, nemocnic, sociálních ústavů, prodejen, pekáren atd. Dne 13.12.2014 bude povinnost při **nákupu potravinářských výrobků** nebo jídel ve **veřejném stravování** vyznačit u výrobku stanovený alergen, který obsahuje.

Označení přítomnosti alergenů u **nebalených potravin** (mezi které patří i pokrmy, nápoje) bude vyznačeno na jídelním lístku **slovně** nebo **číslem** označující alergen. Pokud bude zvolené číselné značení, bude v blízkosti jídelního lístku **seznam legislativně stanovených alergenů** s označením čísla, které je přeneseno na jídelní lístek. Přítomnost alergenů bude přenesena z receptur a ingrediencí, které byly použity při výrobě jednotlivých pokrmů ve školní jídelně.

Ten, kdo **netrpí alergií** na žádné potraviny, se tímto značením **nemusí zabývat**.